

Jak se Cimetrman dostal k pedagogice

Jára Cimetrman

Prof. Miloň Čepelka:

Děkuji doktoru Svěrákovi za osobní vzpomínku. Přivedla nás k vlastnímu tématu dnešního semináře.

Je to téma „Cimetrman-pedagog“.

Jak se Jára Cimetrman vůbec k pedagogice dostal? Došlo k tomu v rakousko-uherské Haliči, a to záhy po

ztroskotání jeho smělého plánu vybudovat poblíže Lvova mamutí sodovkárnu. Pro odpor c.k. úřadů,

které označily Cimetrmana jako „snílka prchavých nápadů“, se projektu sodovkárny vzdal a uchýlil se do

kláštera svatého Prochora-Zastánce. V kolektivu pravoslavných popů byl velmi oblíben. Stal se

učitelem tance a zpěvu a při práci s obřím pěveckým sborem, čítajícím v létě 640, v zimě až 850 kněží,

položil základy k dnešní pop-music. Mezi popy zůstal však Cimetrman jen krátce. Sžíravá myšlenka na

zbudování sodovkárny ho hnala do Pešti. Nalézáme ho tam na jaře r. 1903, když pořádá potápěčské

produkce v chladném Dunaji, při nichž vypouští ze skafandru bublinky, aby získal knížete Esterházyho

pro financování výroby vysněného nápoje. Na podzim téhož roku je však už opět zpátky v Haliči a

začíná sám na holé pláni za Lvovem holýma rukama kopat základy závodu. Ale jak tomu v prohnité

rakouské monarchii ani jinak nemohlo být, je okamžitě v podezření z podzemní činnosti. Marně

vysvětluje četníkům princip sifonu. Když se pak při vyšetřování zjistí, že umí nejen psát, ale i číst, je

mu okresním školním radou za trest uloženo nejméně rok vyučovat na místní zchátralé škole v osadě

Struk. Byl to plodný rok. Cimetrman zvelebil nejen školu – vybíli ji vápnem a ze severu podepřel

smrkovými kmeny – ale dá se říci, že doslova probudil k životu celé zaostalé haličské školství. Ještě

snad z mimoškolní činnosti Járy Cimetrmana v Haliči připomeňme ku příkladu jeho originální způsob

pěstování pšenice, nazvaný po něm „járovizace“, který se rychle rozšířil a dosáhl uznání i v našich

časech.

Přejdeme však nyní k základnímu pedagogickému dílu, které Cimetrman ze svého učitelského působení

vytěžil. Tady požádám o výklad profesora Smoljaka.